

Sosnowiec, dnia 12 września 2016 r.

**Synteza recenzji opracowanych przez Ekspertów
dokonujących oceny JST w VI edycji Ogólnopolskiego
Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów
i Samorządnych Województw
„Samorządowy Lider Edukacji” (2016)**

Gmina Gnojnik

Niniejszy dokument został przygotowany w oparciu o wnioski z postępowania ewaluacyjnego przeprowadzonego w VI edycji Ogólnopolskiego Programu Certyfikacyjnego dla Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw „Samorządowy Lider Edukacji” i zawiera szczegółowe uzasadnienie decyzji Komisji Certyfikacyjnej. Dokument ten potwierdza, że w opinii recenzentów zasiadających w komisji certyfikacyjnej Gmina Gnojnik spełnia większość z następujących kryteriów oceny:

1) w sposób szczególny dba o rozwój szkolnictwa na swoim terenie;

2) uznaje, że rozwój szkolnictwa, edukacji i nauki to świadectwo nowoczesności i wysokich ambicji jednostki samorządu terytorialnego i przekonanie to stara się wcielać w życie;

3) wyróżnia się pod względem inwestycji w oświatę i jej infrastrukturę;

4) w sposób szczególny wspiera rozwój kultury lokalnej, a w szczególności wspiera twórczość kulturalną dzieci i młodzieży;

5) jest organem prowadzącym szkół i placówek oświatowych o szczególnych, znaczących osiągnięciach dydaktycznych, organizatorskich, kulturalnych lub sportowych;

6) jest organem prowadzącym szkół i placówek oświatowych realizujących oryginalne i interesujące programy kształcenia;

7) wspiera innowacje edukacyjne;

8) realizuje samodzielnie lub we współpracy z partnerami społecznymi ciekawe projekty edukacyjne, naukowe lub kulturalne adresowane do młodzieży, studentów, nauczycieli itp.;

9) posiada szczególne osiągnięcia w zakresie wspierania rozwoju naukowego, sportowego i kulturalnego młodzieży;

10) propaguje „dobre praktyki” w dziedzinie nauki, edukacji, zarządzania oświatą i kultury.

Zgodnie z par. 17-18 Regulaminu Programu Certyfikacyjnego dla Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw „Samorządowy Lider Edukacji” oceny Gminy Gnojnik dokonano na podstawie:

1) analizy danych zawartych w raporcie samooceny wypełnionym przez JST i załączonym do dokumentów aplikacyjnych;

2) analizy sprawozdań Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej odnoszących się do wyników nauczania w szkołach, dla których Gmina jest organem prowadzącym;

3) dokumentów strategicznych JST i innych opracowań odnoszących się do polityki oświatowej samorządu oraz stosowanych przez JST modeli i metod zarządzania publicznego;

4) analizy aktów prawa miejscowego oraz aktów prawa wewnętrznego, w tym statutów i regulaminów jednostek organizacyjnych realizujących zadania oświatowe;

5) analizy sprawozdań z realizacji zadań oświatowych;

6) analizy informacji pozyskanych w toku certyfikacji z instytucji nadzoru i kontroli;

7) analizy danych statystycznych odnoszących się m.in. do sytuacji demograficznej JST i sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy;

8) analizy informacji pozyskanych od środowisk lokalnych, w tym interesariuszy zewnętrznych szkół i placówek oświatowych;

9) analizy przekazów medialnych;

10) analizy innych informacji publicznych na temat działań Gminy w sferze oświatowej.

Gmina Gnojnik znajduje się w województwie małopolskim, w powiecie brzeskim (w latach 1975-1998 gmina położona była w województwie tarnowskim). Zamieszkuje ją łącznie 7,8 tys. osób. W skład Gminy Gnojnik wchodzi siedem sołectw: Gnojnik, Uszew, Gosprzydowa, Lewniowa, Biesiadki, Zawada Uszevska oraz Żerków. Podmiot reprezentuje kategorię certyfikacyjną „gmina do 20 tys. mieszkańców” i jest organem prowadzącym dla dziewięciorga placówek oświatowych. W ramach Programu „Samorządowy Lider Edukacji” JST uzyskuje certyfikat po raz pierwszy. Wójtem Gminy Gnojnik jest Sławomir Paterek.

Aplikacja Gminy Gnojnik do VI edycji Ogólnopolskiego Programu Certyfikacyjnego Samorządowy Lider Edukacji 2016 to, zdaniem

Recenzentów, dowód na gotowość do rzetelnej oceny działań związanych z polityką oświatową, prowadzoną przez samorząd, a w szczególności władze JST. Komisja po dogłębnej analizie zaprezentowanych danych z uznaniem odnosi się do dotychczasowych inicjatyw władz w zakresie zarządzania edukacją w gminie, realizowanych na przestrzeni kilku ostatnich lat. Widać w nich autentyczną troskę o jak najlepszą organizację obszaru oświaty, stałe podnoszenie jakości kształcenia i dążenie do zapewnienia społeczności lokalnej szerokiej i odpowiednio zdywersyfikowanej oferty edukacyjnej. Wysiłki w obszarze lokalnej polityki oświatowej podejmowane są w Gminie Gnojnik w sposób systemowy, spójny, zgodny z uwarunkowaniami i potrzebami wspólnoty samorządowej, przy uwzględnieniu posiadanych środków budżetowych, zasobów infrastrukturalnych i kadrowych (certyfikowany podmiot w latach 2009-2011 na edukację przeznaczał średnio ok. 37 proc. całkowitych wydatków budżetowych). Warto zaznaczyć, iż Gmina Gnojnik dysponuje profesjonalnymi dokumentami o charakterze strategicznym, ułatwiającymi podejmowanie decyzji w sferze edukacji w odniesieniu do całokształtu aktywności samorządowej. Komisja zwraca uwagę na zapisy „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gnojnik na lata 2012-2020”, przyjętej Uchwałą Nr XXVI/246 Rady Gminy Gnojnik z dnia 8 sierpnia 2013 roku. Dokument charakteryzuje obecny stan oświaty (z perspektywy 2013 roku), wymieniając listę placówek oświatowych, liczbę uczniów wraz z podziałem na grupy edukacyjne, a także poziom z informatyzowania szkół i placówek. W analizie SWOT edukacja zajmuje jedno z najważniejszych miejsc branż pod uwagę przy wyznaczaniu celów strategicznych i operacyjnych Gminy Gnojnik do 2020 roku (wskazuje na to m.in. charakterystyka czynników „infrastruktura społeczna” oraz „rozwój zasobów ludzkich”. Czynniki „infrastruktura społeczna” w mocnych stronach wskazuje na

„wykwalifikowanie młodych ludzi oraz rozwijające się placówki oświatowe”, natomiast w szansach wymienione są „rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego oraz zmiany w edukacji pogimnazjalnej”. Co do zagrożeń, akcentują one „emigrację młodych i wykształconych mieszkańców”. Czynnikiem „rozwój zasobów ludzkich” w mocnych stronach zwraca uwagę na rosnący odsetek osób posiadających wyższe wykształcenie (słabsze strony to wciąż duża liczba osób z podstawowym wykształceniem oraz brak dokończania ustawicznego). Zebrane dane pozwoliły w obowiązującej Strategii Rozwoju określić wizję JST: „Gmina Gnojnik w 2020 roku wykorzystując potencjał związany z położeniem geograficznym i turystyczną atrakcyjnością regionu stanie się miejscem, gdzie warto wypoczywać, inwestować, mieszkać oraz pracować” oraz misję „dążenie do kompleksowego i równomiernego rozwoju w sołectwach gminy Gnojnik przy zachowaniu równowagi pomiędzy sferą aktywności gospodarczej opartej na sektorze usługowym, a ochroną środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego”. Na szczególną uwagę, z punktu prowadzenia polityki oświatowej, zasługują kierunki rozwoju: nr 5 (infrastruktura społeczna) oraz nr 7 (rozwój kapitału ludzkiego), którym zostały przypisane cele operacyjne, w tym: a) budowa kompleksu sportowego dostępnego dla mieszkańców gminy, wspierającego aktywne formy spędzania czasu i zwalczającego negatywne zjawiska społeczne wśród dzieci i młodzieży oferując alternatywne formy spędzania czasu wolnego (C.O. 5.3); b) zaspokojenie wysokiego poziomu szkolnictwa (C.O. 7.1); c) organizacja kursów i szkoleń pozwalających zdobyć mieszkańcom gminy nowe kwalifikacje (C.O. 7.5); d) wspomaganie edukacji dorosłych w zakresie edukacji związanej z przekształceniami w rolnictwie, rozwojem turystyki, sfery usługowej oraz innych dziedzin poza rolniczych (C.O. 7.6); e) wspieranie działań organizacji pozarządowych odnoszących się do rozwoju kapitału

ludzkiego (C.O. 7.7). Poszczególne cele mają być realizowane zgodnie z harmonogramem, włącznie do 2020 roku.

Zdaniem Recenzentów przedmiotowy dokument został opracowany rzetelnie, profesjonalnie, w sposób metodologicznie i merytorycznie poprawny, przy uwzględnieniu aktualnych paradygmatów zarządzania strategicznego i tzw. nowego zarządzania publicznego. Strategia jest jasna, czytelna, pozwala na skuteczną operacjonalizację przyjętych celów oświatowych oraz ma szansę na pełną realizację w okresie jej obowiązywania (Komisja zwraca uwagę na konieczność monitorowania jej postępów, również w obszarze edukacji oraz ewentualną edycję zgodnie z jej zapisami w rozdziale 18). Należy także zauważyć, że priorytety strategii Gminy Gnojnik odnoszące się do oświaty są w pełni zgodne z założeniami dokumentów strategicznych województwa, w tym „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020”, stanowiącej Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku.

Gmina Gnojnik, oprócz długofalowej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, nakłada na siebie zobowiązanie krótkookresowe, które są koniecznym warunkiem prowadzenia efektywnej polityki oświatowej. Wśród nich znalazły się m.in.: a) podnoszenie kluczowych kwalifikacji uczniów, które mają im pomóc w znalezieniu zatrudnienia (JST, w celu realizacji wspomnianych działań przystąpiła do realizacji projektów pn. „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II”, oraz „Szkoła cyfrowa aktywna”); b) stałe doposażanie placówek oświatowych w sprzęt multimedialny (najbliższym celem Gminy Gnojnik jest zakup mobilnego zestawu pomocy, który umożliwi przeprowadzanie lekcji w terenie); c) stale podnoszenie jakości nauczania i poprawa jakości kształcenia poprzez implementacje innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych stosowanych w Publicznej Szkole Podstawowej im. św. Stanisława Kostki

w Biesiadkach; d) wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów, przeciwdziałanie cyberprzemocy poprzez organizację specjalistycznych szkoleń. Także i te cele zdefiniowano poprawnie – są one komplementarne wobec celów strategicznych Gminy, odpowiadają realnym potrzebom i wyzwaniom lokalnym, potwierdzają wysokie ambicje edukacyjne gminy i zasobność JST w kapitał intelektualny.

Gmina Gnojnik, realizując swoją politykę oświatową, wykracza poza ustawowe minimum, podejmuje inicjatywy autorskie, nierzadko o silnym potencjale innowacyjnym, jest także liderem przedsięwzięć pro-oświatowych o charakterze ponadlokalnym. W tym kontekście na szczególną uwagę, zdaniem Komisji, zasługuje przystąpienie Gminy Gnojnik do unijnego projektu „Szkola cyfrowa aktywna-nowe kompetencje uczniów dla cyfrowych zawodów przyszłości” (certyfikowany podmiot jest liderem projektu, w którym bierze udział 11 gmin). Ma on dwa zasadnicze cele. Po pierwsze, pozwoli ona na osiągnięcie kompetencji kluczowych uczniów z przedmiotów ścisłych (matematyka, informatyka), które ułatwią im w późniejszym czasie start na rynku pracy. Drugi cel to podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych narzędzi i technologii informatycznych oraz komunikacyjnych. Recenzenci podkreślają trafność identyfikacji problemów edukacyjnych, jakie zdiagnozowała Gmina Gnojnik oraz odpowiednią i kompetentną reakcję na nie, w postaci stworzenia programu, który został sfinansowany z funduszy UE.

Co bardzo istotne, efektywna polityka edukacyjna musi się opierać na dogłębnej diagnozie potrzeb społeczności lokalnej oraz antycypacji potrzeb rynku pracy. Certyfikowana jednostka, zdaniem Komisji, wypełnia je w sposób odpowiedni i poprawny, m.in. poprzez ankietowanie rodziców i uczniów, audyty procesu nauczania, analizę

zgłaszanych potrzeb i proponowanych rozwiązań w ramach bezpośrednich rozmów z kadrami kierowniczą placówek oświatowych czy wyjazdowych sesji Rady Gminy. Zebrane dane są identyfikowane oraz korelowane z możliwościami budżetowymi, co pozwala zaplanować ich realizację w czasie w zależności od ich pilności. Ma to bezpośrednie przełożenie na permanentne podnoszenie jakości kształcenia – dowodem na to są m.in. działania związane ze szkoleniem kadry nauczycielskiej (np. Projekt pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju lokalnej oświaty w powiecie brzeskim, który odbył się w ramach dwóch edycji czy szkolenia na temat „Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny?” oraz „Jak i po co przeprowadzić ewaluację wewnętrzną?”), poszerzanie portfolio zajęć dodatkowych dla uczniów a także oferta systemu stypendialnego Wójta Gminy Gnojnik dla najzdolniejszych uczniów w obszarze nauki, kultury i sportu.

Nie do przecenienia są działania władz JST, które mają zapewnić maksymalne poczucie bezpieczeństwa w trakcie procesu kształcenia oraz poza placówkami oświatowymi, np. podczas spędzania przez młodzież czasu wolnego. Oprócz wspomnianych wcześniej inicjatyw związanych z wzmacnianiem poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów poprzez przeciwdziałanie cyberprzemocy, Gmina Gnojnik stale monitoruje stan posiadanej infrastruktury (zatrudnia m.in. specjalistę ds. BHP, który przeprowadza cykliczne szkolenia). Prowadzi także prelekcje i warsztaty adresowane do młodzieży, we współpracy z brzeską policją, z zakresu bezpiecznej drogi do i ze szkoły oraz przekazuje podopiecznym kamizelki odblaskowe. Dbą także o odpowiednie oznakowanie przejść dla pieszych w pobliżu placówek oświatowych, co potwierdzono bezpośrednio w trakcie wizyty recenzenta w Gminie Gnojnik. Komisja docenia te działania dostrzegając w nich autentyczną troskę o stan bezpieczeństwa młodych mieszkańców ocenianej JST.

Wymiernym efektem efektywności podejmowanych działań w obszarze oświaty są otrzymywane przez uczniów i placówki laury, nagrody i wyróżnienia. Komisja zwraca uwagę na sukcesy młodych gnojniczan, w tym: pięć wyróżnień w Ogólnopolskim Konkursie Matematycznym „KANGUR”, I i II miejsce w Międzypowiatowym Konkursie Przyrodniczym i Powiatowym Konkursie Matematycznym, II miejsce w IV Małopolskim Konkursie Poetyckim „Barwy ojczyste” czy II nagroda w Ogólnopolskim Konkursie PKO „Dziś oszczędzam w SKO, jutro w PKO”. Na szczególną pochwałę zasługują wyniki, jakie osiągnęli szóstoklasiści w ramach egzaminu zewnętrznego. W części matematyczno-humanistycznej oraz z języka polskiego wyniki uczniów osiągnęły najwyższy wynik staninowy „9”. Komisja z entuzjazmem odniosła się do tego sukcesu - to świadectwo profesjonalnie wykonanej pracy przez pedagogów oraz ogromnych możliwości i potencjału intelektualnego młodzieży z Gminy Gnojnik. Ponadto uczniowie z dużym zaangażowaniem biorą udział w lokalnym życiu publicznym, m.in. angażują się w prace Młodzieżowej Rady Gminy, Wiejskiej Biblioteki Publicznej czy lokalnej gazety „Wieści gminne”. Dzieci i młodzież aktywnie uczestniczą w uroczystościach patriotycznych, organizując apele szkolne adresowane do rówieśników i mieszkańców (Święto Niepodległości, Święto Narodowe 3 Maja) oraz okolicznościowe apele pamięci.

Gmina Gnojnik, w miarę swoich możliwości finansowych, inwestuje w infrastrukturę szkolną, mając na celu zapewnienie odpowiednich warunków do kształcenia dzieci i młodzieży. Obecnie trwa m.in. budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Biesiadkach w technologii pasywnej, planowany jest także montaż systemu mikroinstalacji prosumenckiej w Publicznym Przedszkolu nr 1, służącej do wytwarzania energii elektrycznej na własne potrzeby. Komisja docenia

te działania, będące dowodem podmiotowego traktowanie rozwoju bazy materialnej szkół i przedszkoli, mając świadomość, jak dużą część gminnych wydatków budżetowych zajmuje oświata.

Oceniana gmina posiada potencjał rozwojowy, który predysponuje ją do systematycznego wzmocnienia pozycji konkurencyjnej na rynku terytorialnym i dalszego poszerzania i unowocześniania zakresu działań w obszarze polityki edukacyjnej – w sposób dalece wykraczający poza standard wynikający z przepisów prawa i związanych z nimi obowiązków oświatowych JST. Gminna oświata jest kierowana nowocześnie, odpowiedzialnie, w sposób menedżerski, ukierunkowany na cele i wyniki, z wykorzystaniem narzędzi TQM. Przedstawione tu argumenty w pełni uzasadniają przyznanie Gminie Gnojnik certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji” w kolejnej, VI edycji Programu.

Dokument, na podstawie recenzji przygotowanych przez Członków Komisji Certyfikacyjnej, sporządził mgr Przemysław Ruta, Sekretarz Programu „Samorządowy Lider Edukacji”.

Niniejszy materiał opracowano w celu wykorzystania go w komunikacji marketingowej jednostki samorządu terytorialnego, w związku z przyznaniem Certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji”. Materiał może być publikowany m.in. w celu promocji JST, jak również szkół i placówek oświatowych, dla których JST jest organem prowadzącym. Materiał może być również wykorzystywany we wszystkich działaniach JST ukierunkowanych na podnoszenie jakości lokalnej polityki edukacyjnej jako opis „dobrych praktyk” i rekomendacji sformułowanych przez członków Komisji Certyfikacyjnej.